

อำนาจผลประโยชน์ทางการเมือง*

ON POWER, POLITICAL INTERESTS

มะลิ ทิพย์ประจง

Mali Thipprajong

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Phetchaburi Buddhist College, Thailand

นิพนธ์ ทิพย์ศรีนิมิต

Nibondh Tipsrinimit

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

Walailak University, Thailand

E-mail: thipprajongmali@gmail.com

บทคัดย่อ

พจนานุกรมของฝรั่งเศสหนึ่ง ได้นิยามคำว่า Politics ว่าคือการต่อสู้เพื่ออำนาจ และอำนาจที่ว่่านี คงจะหมายถึงอำนาจอันเกิดจากการมีตำแหน่งหน้าที่ ในภาครัฐ เพราะอำนาจประเภทนี้ทำให้ผู้มีอำนาจได้รับผลประโยชน์ ทั้งในทางสังคม และทางด้านการเงิน คือได้ทั้งเงิน และชื่อเสียง ด้วยเหตุนี้ การเมืองจึงเป็นที่ต้องการของผู้ที่ต้องการอำนาจ เพื่อจะได้อำนาจนั้น เป็นเครื่องมือในการแสวงหาผลประโยชน์ ทั้งโดยชอบธรรม และมีชอบธรรม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ วัตถุประสงค์และวิธีการในการเข้ามาสู่ความเป็นนักการเมืองของแต่ละคนเป็นสำคัญ ในความเป็นที่ปรากฏในวงการเมืองสามารถแบ่งนักการเมืองออกเป็น 4 ประเภทดังต่อไปนี้ 1) เข้ามาเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของตนเอง จากการถูกเอารัดเอาเปรียบจากนักการเมือง และข้าราชการประจำ ซึ่งอาศัยอำนาจรัฐแล้วรังแกธุรกิจซึ่งไม่มีเส้นสายทางการเมือง 2) เข้ามาเพื่อแสวงหาผลประโยชน์โดยอาศัยอำนาจรัฐ ทั้งโดยชอบ และโดยมิชอบ และนักการเมืองประเภทนี้เองที่เป็นเหตุให้เกิดนักการเมืองประเภทที่หนึ่ง 3) ทั้งเข้ามาปกป้องผลประโยชน์ของตนเอง และแสวงหาผลประโยชน์เพิ่มเติม 4) เข้ามาเพื่อรับใช้ประเทศ และประชาชน โดยการใช้ความรู้ความสามารถซึ่งตนเองมีอยู่พัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า ความต้องการด้านผลประโยชน์ ทางด้านการเมืองยุคปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงไปตามสภาวะของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นกลุ่มผู้ที่ให้การสนับสนุนนักการเมืองต่าง ๆ จึงต้องมีการปรับตัวและสร้างเงื่อนไขในการต่อรองกับผู้ที่มีอำนาจทางการเมืองเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนต้องการเช่นตำแหน่ง ธุรกิจ หรือการแลกเปลี่ยนสินระหว่างผู้มีอำนาจกับกับผลประโยชน์

คำสำคัญ: อำนาจ, ผลประโยชน์, การเมือง

* Received 2 November 2019; Revised 7 December 2019; Accepted 21 December 2019

Abstract

A foreigner's dictionary Defines Politics as a struggle for power. And this power is Probably referring to the energy resulting from having a position in the government because this type of power makes the authorized person gain benefits. Both in social and financial It is both money and fame. For this reason, politics is needed by those who want power. To achieve that power as a tool for exploitation, Both righteous and unjust, depending on the objectives and methods of entering into individual politicians, is essential. In the presence of political circles, politicians can be divided into four categories as follows: 1) come to protect their interests; from being exploited by politicians and regular government officials by the state and bullying businesses that have no political ties; 2) coming in to seek benefits by the state, both right and wrong, and this type of politician is the cause of the first type of politician; 3) both coming in to protect their interests and seek additional benefits 4) come to serve the country and its people by using knowledge The ability that oneself has to develop the country to progress. The demands for political interests in today's era change with the ever-changing world conditions, so supporters of politicians have to adjust and create conditions to negotiate with. political power to obtain what they want, such as a position, business, or exchange between passions and interests.

Keywords: Power, Interests, Politics

บทนำ

1. กลุ่มผลประโยชน์สมัยใหม่ ลักษณะของกลุ่มดังกล่าวเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจและจะปรากฏอยู่ในประเทศอุตสาหกรรมเป็นส่วนใหญ่สมาชิกของกลุ่มผลประโยชน์นี้สามารถรวมกันหรือมีความผูกพันกันได้โดยเหตุผลที่ว่าผลประโยชน์ร่วมกันในทางเศรษฐกิจนอกจากนี้ยังมีผลต่อกลุ่มผลประโยชน์ในทางการเมืองที่รวมกันโดยเหตุผลทางการเมือง คือมีผลประโยชน์ร่วมกันในทางอุดมการณ์ทางการเมือง โดยกลุ่มผลประโยชน์สมัยใหม่เมื่อพิจารณาโครงสร้างของกลุ่มในเรื่องผู้นำกลุ่มและสมาชิกของกลุ่มแล้วจะเห็นว่าสมาชิกเข้าร่วมมีเป็นจำนวนมากกลุ่มผลประโยชน์แบบดั้งเดิม ซึ่งเป็นลักษณะที่เป็นมวลชนคล้ายกันกับพรรคการเมืองแบบมวลชนส่วนผู้นำของกลุ่มผลประโยชน์นี้จะได้ตำแหน่งโดยการต่อสู้ทางการเมืองภายในกลุ่มทำให้กลุ่มมีลักษณะของการเป็นประชาธิปไตยมากกว่ากลุ่มอื่น

โดยประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับแนวคิดกลุ่มผลประโยชน์จะเห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงในเชิงโครงสร้างหรือบริบททางสังคม เศรษฐกิจการเมืองมักเป็นเงื่อนไขหลักที่มีผลต่อการรวมกลุ่ม กล่าวคือในบริบทของสังคมสมัยใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไปก่อให้เกิดความต้องการผลประโยชน์ใหม่ ๆ ที่นำมาสู่การรวมกลุ่มของปัจเจกชนภายใต้ผลประโยชน์ใหม่เพื่อที่จะใช้กลุ่มดังกล่าวเป็นเครื่องมือในการบรรลุผลประโยชน์ (ประภาส ปันตบแต่ง, 2552)

2. กลุ่มทฤษฎีระดมทรัพยากร (Resource Mobilizations Theory) เป็นทฤษฎีที่นักสังคมศาสตร์ได้สร้างขึ้นมาเพื่อช่วยในการอธิบายปฏิบัติการทางสังคมใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นโดยให้ความสนใจกับปัญหาการระดมมวลชน การเลือกใช้ยุทธวิธีในการเคลื่อนไหวต่อสู้ที่มีประสิทธิภาพและเงื่อนไข ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จหรือความล้มเหลวทางสังคมซึ่งได้ให้ความสนใจต่อประเด็นคำถามในเรื่องขององค์การการเคลื่อนไหวทางสังคมโดยเฉพาะมิติด้านทรัพยากรผู้นำและยุทธวิธีการเคลื่อนไหวมรวมทั้งการวิเคราะห์โครงสร้างโอกาสทางการเมืองที่เอื้อหรือเป็นอุปสรรคขัดขวางปฏิบัติการของขบวนการทางสังคมโดยทฤษฎีดังกล่าวถือเป็นการอุดช่องโหว่ของกรอบการวิเคราะห์การเมืองแบบกลุ่มกดดันสังคมเพื่อให้งานวิจัยชิ้นนี้สมบูรณ์มากขึ้น จากงานเขียน “The Logic of Collective Action” ของ แมนเคอร์ โอลสัน ซึ่งอธิบายถึงการคำนวณผลได้ผลเสียของการเข้ามามีส่วนร่วมของปัจเจกบุคคล โดยงานเขียนดังกล่าวได้มองข้ามพื้นฐานแนวคิดของการเข้าร่วม “ความเดือดร้อน” จะเป็นเงื่อนไขที่เพียงพอของการเกิดกระบวนการทางสังคม ประเด็นที่น่าสนใจในงานเขียนดังกล่าวได้มีการเสนอว่าการเกิดขึ้นของขบวนการทางสังคมหรือกลุ่มต่าง ๆ เป็นเรื่องธรรมดาเนื่องจากได้มีการคำนวณหรือคาดการณ์ถึงการมีส่วนร่วมได้ส่วนเสียภายใต้เหตุผลของผลประโยชน์ร่วมกันหรือผลประโยชน์สาธารณะตลอดจนปรากฏการณ์ทางการเมืองโดยทั่วไปแล้วผู้ที่มีผลประโยชน์ร่วมส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์ซึ่งได้มีการตั้งข้อสังเกตว่าเมื่อกลุ่มคนเหล่านี้ต่างมีผลประโยชน์ร่วมกันแต่เหตุใดจึงไม่เข้าร่วมในกลุ่มดังกล่าวหรือไม่เข้าร่วมในบางสถานการณ์ (Olson, M. Jr., 1965)

ประเด็นที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งในงานเขียนดังกล่าวเกี่ยวกับมุมมองการนำเสนอเกี่ยวกับปัจเจกบุคคลที่จะเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วมกระทำหมู่ในบางสถานการณ์เนื่องจากมีสิ่งเร้าหรือกระตุ้น อาทิเช่น การลงโทษ แรงจูงใจหรือการใช้คำตอบแทนเป็นตัวล่อเป็นต้นจากกรณีดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า การกระทำหมู่ (Collective Action) ซึ่งเกี่ยวข้องกับปัจจัยสองประการคือเหตุกระตุ้นร่วม (Collective incentives) และเหตุกระตุ้นสำหรับปัจเจก (Selective incentive) ถึงแม้ว่าเหตุกระตุ้นร่วมจะมีลักษณะตอบสนองตลอดจนเป็นเงื่อนไขร่วม แต่ไม่ได้หมายความว่าเหตุที่กระตุ้นดังกล่าวก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการกระทำหมู่ (Collective Action) นอกจากบริบทต่าง ๆ จะเป็นเหตุผลที่ทำให้บุคคลดังกล่าวต้องกระทำสิ่งเหล่านั้น (Olson, M. Jr., 1965) นอกจากนี้ปัจเจกที่มีเหตุมีผลจะเข้าร่วมกระทำการเพื่อให้

ได้มาซึ่ง “ผลประโยชน์ร่วมของกลุ่ม” (collective goods) ถ้าต้นทุนของการเข้าไปมีส่วนร่วมของปัจเจกไม่มากไปกว่าผลประโยชน์ของปัจเจกบุคคล จึงอยู่ที่การคิดคำนวณผลได้ผลเสียของการเข้ามีส่วนร่วมของปัจเจกบุคคลการกระทำการร่วมต้องการแรงกระตุ้นส่วนบุคคลและโครงสร้างหรือกลไกที่จะทำให้เกิดการลดต้นทุน การวิเคราะห์ขบวนการทางสังคม จึงเกี่ยวข้องกับองค์กรการเคลื่อนไหว (Social Movement Organization - SMO) เพราะองค์กรการเคลื่อนไหวจะเข้ามาทำหน้าที่ในการรวบรวมทรัพยากร ได้แก่ เงิน แรงงาน ความสมานฉันท์ เป็นต้น และสร้างกิจกรรมในการระดมทรัพยากร ดังนั้น ความสำเร็จ ล้มเหลวหรือการสร้างผลสะท้อนโดยการเคลื่อนไหวต่อสู้ของขบวนการทางสังคมจึงขึ้นอยู่กับผู้คนและองค์กรที่อยู่ภายนอก ประกอบกับองค์กรการเคลื่อนไหวยังให้ความสำคัญด้านยุทธวิธีการต่อสู้ ได้แก่ ยุทธวิธีการระดมผู้สนับสนุน ยุทธวิธีดึงสาธารณชนเมื่อกระทำการภายใต้บริบททางสังคม RM จึงมองว่า ขบวนการทางสังคมสามารถสร้างและใช้ประโยชน์จากบริบทหรือสภาพแวดล้อมดังกล่าวนี้ได้ เช่น พื้นที่สื่อ หรือเครือข่ายทางสังคมที่ดำรงอยู่ สถาบันทางสังคมบางอย่าง (ประภาส ปิ่นตบแต่ง, 2552)

ประเด็นที่น่าสนใจจากงานของ แมนเคอร์ โอลสัน อีกประการหนึ่งเกี่ยวกับการนำเสนอแนวคิด “แบบแผนของมนุษย์ทางเศรษฐกิจที่สมเหตุสมผล” (Rational Economic Man Model) กล่าวคือเป็นตัวแทนที่พยายามอธิบายกลุ่มผลประโยชน์โดยไม่ยอมจ่าย (Free Rider) ที่เป็นปัญหาของกลุ่มผลประโยชน์ขนาดใหญ่ โดยได้เพิ่มประเด็นในการอธิบายเกี่ยวกับ “ผู้ตัดสินใจแบบสมเหตุสมผล” ภายใต้ฐานคิดโดยกลุ่มปัจเจกบุคคลดังกล่าวจะตัดสินใจภายใต้การมีผลประโยชน์ที่สุดและเลือกที่จะเข้ากระบวนการรวมกลุ่มหรือการกระทำหมู่ (Collective Actions) เพื่อเหตุผลของ “ผลประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม” (Collective Goods) โดยพบว่าการกระทำดังกล่าวหากได้รับการเสนอผลประโยชน์มากกว่าหรือเท่ากับต้นทุนที่เสียไป คือ “เหตุกระตุ้นสำหรับปัจเจก” (Selective Incentive) สามารถจำแนกได้สามประเภท กล่าวคือ

1. ผลประโยชน์ทางวัตถุ (Material Benefit) หมายถึงรางวัลตอบแทนที่ได้จากการเข้าร่วมในรูปแบบของรายได้หรือบริการที่สามารถประเมินค่าเป็นตัวตัวเงิน
2. ผลประโยชน์ทางด้านสถานะทางสังคม (Status Intensives) กล่าวคือสิ่งที่ได้รับบทด้านมิติหรือภาวีสังคมตลอดจนการเข้าร่วมหรือการมีบทบาทในกลุ่ม
3. ผลประโยชน์ในแง่การบรรลุอุดมการณ์ คติความเชื่อหรือค่านิยม (Purposive or Expressive Rewards)

โดยประเด็นที่น่าสนใจในการจัดแยกประเภทของกลุ่มผลประโยชน์ดังกล่าวกระทำได้ยากกว่าการแยกประเภทพรรคการเมือง เนื่องจากพรรคการเมืองเป็นองค์กรที่เกี่ยวข้องเฉพาะปฏิบัติการทางการเมือง นอกจากนี้จะเห็นได้ว่ากลุ่มผลักดันนั้นส่วนใหญ่แล้วเป็นองค์กรที่ไม่เกี่ยวกับการเมือง (Non Political Organizations) และที่สำคัญที่สุด การบีบบังคับทางการเมือง

เมืองไม่ใช้กิจกรรมหลักเบื้องต้นของกลุ่มนอกจากนี้กลุ่มต่าง ๆ เท่าที่ปรากฏอยู่ในสังคมไม่ว่าจะเป็นกลุ่มสมาคมองค์การที่ไม่มีจุดประสงค์ในทางการเมืองต่างก็มีโอกาสที่จะปฏิบัติในฐานะกลุ่มผลักดันได้ในบางกรณีเท่าที่สภาพแวดล้อมทางการเมืองทางเศรษฐกิจและทางสังคมจะเอื้ออำนวยให้

จากกรอบแนวคิดดังกล่าวหากนำมาวิเคราะห์กับการศึกษากลุ่มต่าง ๆ ในประเทศไทยที่ได้เข้ามามีบทบาทในกระบวนการตัดสินใจในการผลักดันนโยบายและกฎหมายเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตตัดต่อทางพันธุกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพสมัยใหม่ซึ่งจะเห็นได้ว่าในความสัมพันธ์ที่มีอยู่ระหว่างกลุ่มภาคประชาสังคม หรือกลุ่มต่าง ๆ และรัฐบาลโดยจะก่อตัวขึ้นเมื่อมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มตลอดจนรัฐบาล (ศิริลักษณ์ ฐาพรวงศ์, 2552) จะเห็นได้ว่าการปฏิสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นผลนำไปสู่การตระหนักว่าการมีผลประโยชน์เชิงนโยบาย ตลอดจนการพยายามผลักดันนโยบายเพื่อให้เกิดสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มตนดังจะเห็นได้จากการแลกเปลี่ยนข้อมูล มีการส่งกลุ่มไปเข้าร่วมในการกระบวนการกำหนดนโยบายต่าง ๆ หรือการแลกเปลี่ยนข้อมูลอาจจะเป็นแบบเข้มข้น คือ การที่กลุ่มต่าง ๆ เข้าถึงการตัดสินใจของรัฐบาลและมีส่วนร่วมในการพัฒนานโยบาย (Edward, O. L. & David, K., 1987) โดยทั้งในแง่ของรูปแบบการเข้ามาลงทุนในกิจการต่าง ๆ อย่างครบวงจรตั้งแต่ธุรกิจอุตสาหกรรมการเกษตรเครื่องจักรเทคโนโลยีทางวิทยาศาสตร์และการให้ความร่วมมือตลอดจนสนับสนุนทุนการวิจัยแก่นักวิชาการของไทยเป็นต้น นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นองค์กรภาครัฐที่มีความสัมพันธ์กันกับนักธุรกิจและบริษัทข้ามชาติที่มีบทบาทในการกำหนดนโยบายตลอดจนการผลักดันกฎหมาย การสร้างชุดความรู้เกี่ยวกับพืชตัดต่อทางพันธุกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่และการถ่ายทอดความรู้ชุดดังกล่าวแก่ กลุ่มเกษตรกร เป็นต้น

นอกจากนี้การวิเคราะห์จากอดีตจนถึงปัจจุบันเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวผลักดันตลอดจนการต่อต้านนโยบาย GMOs พบว่าไม่ได้เกี่ยวพันเฉพาะเรื่องการเป็นอันตรายต่อร่างกายของมนุษย์หรือธรรมชาติเพียงอย่างเดียวเนื่องจากประเด็น “วาทกรรมของ GMOs” กับการพัฒนาเพื่อสร้างความมั่นคงทางด้านอาหาร (Edward, O. L. & David, K., 1987) และการทดลองวิทยาศาสตร์ (วิฑูรย์ เลี่ยนจำรูญ, 2560) ได้มีการอ้างอิงและถกเถียงกันอย่างกว้างขวาง ภายใต้คำจำกัดความของคำว่า “ความมั่นคงทางด้านอาหาร” ซึ่งเป็นประเด็นที่มีการถกเถียงกันทั่วโลกเกี่ยวกับประเด็นและมุมมองที่ต่างกัน (วีระ หวังสัจจะโชค, 2560) ซึ่งในการศึกษบทบาทของรัฐและกลุ่มผลประโยชน์ต่อการผลักดันกฎหมายสิ่งมีชีวิตตัดต่อพันธุกรรมพบว่ากลุ่มผลประโยชน์สมัยใหม่ที่มีบทบาทตลอดจนอิทธิพลในการกำหนดนโยบายพบว่ามีหลากหลายอาทิ เช่นกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นองค์กรระหว่างประเทศ ได้แก่ บริษัทข้ามชาตินักธุรกิจ กลุ่มนักวิชาการ เป็นต้น

3. ประเภทของกลุ่มผลประโยชน์

3.1 กลุ่มผลักดัน (Pressure Groups) เป็นองค์การที่ก่อตั้งเพื่อปกป้องผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับอำนาจรัฐบังคับให้มีการเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจในนโยบายของรัฐให้เป็นประโยชน์แก่กลุ่มของตน ซึ่งตรงกันข้ามกับ “พรรคการเมือง” ซึ่งมีเป้าหมายที่จะเข้าไปบริหารนโยบาย คือ การใช้อำนาจรัฐ โดยกลุ่มผลักดันนี้ต้องการแต่เพียงเพื่อการมีอิทธิพลเหนือองค์การที่มีอำนาจตัดสินใจตลอดจนการใช้อิทธิพลเพื่อบีบบังคับนั้นอาจกระทำได้โดยวิธีการต่าง ๆ เช่น การขอมติขอความร่วมมือจากพลเมืองการใช้อิทธิพลบีบบังคับกับเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยตรงกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ในสังคมมีโอกาสที่จะกลับกลายเป็นกลุ่มผลักดันหรือกลุ่มอิทธิพลได้ทั้งสิ้นนอกจากนี้การผลักดัน หรือการบีบบังคับหรือที่เรียกว่า ล็อบบี้ (LOBBY) ซึ่งหมายถึงการชี้ชวนเฉพาะตัวล็อบบี้คือลักษณะเฉพาะของกลุ่มผลักดันที่มีการจัดเตรียมที่พร้อมมูลและมีอุปกรณ์ที่จำเป็นในการทำให้เป้าหมายของกลุ่มบรรลุผล (จิรัช (บรรพต) วีระสัย, 2542)

ดังนั้น คำจำกัดความของคำว่า “Pressure Groups” จึงเป็นเสมือนกลุ่มบีบบังคับในทางการเมืองต่อผู้บริหารประเทศ” โดยกลุ่มผลักดันหรือกลุ่มบีบบังคับนี้มีเจตนาที่จะแสวงหาอิทธิพล หรือมีอำนาจเหนือบรรดาบุคคลต่าง ๆ ที่อยู่ในอำนาจและไม่ได้หมายความว่า จะส่งคนของกลุ่มเข้าไปใช้อำนาจเสียเอง คือ การเข้าไปอย่างไม่เป็นทางการ ตามสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันจากสภาพในสังคมตะวันตก กลุ่มพลังที่เข้มแข็งหลายกลุ่มต่างก็มีตัวแทนของตนอยู่ในหน่วยงานของรัฐบาลและในหน่วยงานของรัฐบาลโดยที่มีการปกปิดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแทนของกลุ่มและหน่วยงานของรัฐ (จิรัช (บรรพต) วีระสัย, 2542)

จากงานเขียน Interest Group Politics in America: A new Intensity ของ H.R. Mahood เกี่ยวกับกลุ่มผลประโยชน์กลุ่มต่าง ๆ ในสหรัฐอเมริกาซึ่งประเด็นที่น่าสนใจในงานเขียนดังกล่าวได้ชี้ให้เห็นถึงความรุนแรงที่ได้ทวีขึ้นเรื่อย ๆ ในเรื่องประเด็นของบทบาทและการครอบงำส่วนต่าง ๆ ทางการเมือง อาทิเช่น สถาบันทางการเมืองตลอดจนชี้ให้เห็นถึงการใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ ยุทธวิธีในการดึงเอากลุ่มคนหรือพลเมืองเข้ามาร่วมซึ่งมีมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ช่วง ค.ศ. 1970 นอกจากนี้ในกลุ่มการเมืองใหม่ดังกล่าวซึ่งโดยหลัก ๆ แล้วมีการใช้ทฤษฎีในการอธิบายอยู่ 2 กลุ่มทฤษฎีการเมืองโดยกลุ่มแรกกลุ่มทฤษฎีพหุนิยม (Pluralism) เชื่อว่าการเมืองเป็นสิ่งที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้แต่ก็มีส่วนร่วมในเชิงบวกทางการเมืองโดยทั่วไปการเมืองในระดับชาติยังถูกครอบงำโดยกลุ่มบริษัทเอกชนที่ใช้นโยบายสาธารณะต่าง ๆ เพื่อเอื้อผลประโยชน์แก่ตนเอง (Olson, M. Jr., 1965) อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่ากลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองดังกล่าวจะประสบกับปัญหาโดยทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับการดึงดูดสมาชิกที่สนับสนุน เงินทุนตลอดจนฐานเสียง อิทธิพลและอำนาจต่าง ๆ ที่มีผลให้กลายเป็นอำนาจทางการเมืองในที่สุดงานเขียนดังกล่าวยังได้อธิบายว่าความแตกต่างขององค์การทางการเมืองได้เป็นเป้าหมายและ

แรงจูงใจค่อนข้างแตกต่างกันเช่น แรงจูงใจทางเศรษฐกิจ (Economy Motivate) การได้รับการยอมรับนับถือจากสังคมความพึงพอใจในส่วนของผู้บริโภคตลอดจนความนิยมชมชอบส่วนตัวในเรื่องของนโยบาย เป็นต้น ความรุนแรงของกลุ่มผลประโยชน์ดังกล่าวได้เพิ่มทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกิจกรรมการเลือกตั้งซึ่งปรากฏการณ์ดังกล่าวเป็นสิ่งที่ค่อนข้างสำคัญและแยกออกจากกันจากกลุ่มผลประโยชน์ดังกล่าวไม่ได้ประเด็นที่น่าสนใจอีกประการในงานเขียนดังกล่าวเกี่ยวกับกลุ่มพหุนิยมขนาดใหญ่ ในแง่ของตัวแสดงและฐานอำนาจ ซึ่งเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นอัตลักษณ์ของกลุ่มผลประโยชน์ระดับชาติเหล่านี้ล้วนมีเอกลักษณ์ที่แตกต่างกันออกไป โดยพบว่าสภาวะสังคมและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมส่งผลให้มีการปรับตัว ปรับปรุงกิจกรรมหรือเกิดการก่อตัวของกลุ่มองค์กรทางการเมืองขึ้นมาใหม่ ส่งผลให้กลุ่มผลประโยชน์เดิมได้ถูกทำลายหรือถูกแทนที่โดยกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นองค์กรใหม่ ซึ่งเป็นประเด็นเป้าหมายในสิ่งที่ไม่ใช่ประเด็นทางเศรษฐศาสตร์ระดับมหภาค แต่สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้รวมไปถึงการเมืองในระดับชาติด้วย โดยการก่อตัวของกลุ่มผลประโยชน์เหล่านี้มีความสลับซับซ้อน ซึ่งบางครั้งกลับพบว่ามีประเด็นความสนใจทางด้านเศรษฐกิจเป็นตัวกระตุ้น

นอกจากนี้ในงานเขียนดังกล่าวยังชี้ให้เห็นถึงความสามารถ หรือความเป็นมืออาชีพของการวิ่งเต้น (Lobbying) ตลอดจนความสลับซับซ้อนในการดำเนินการดังกล่าวโดยได้ยกประเด็นเหตุการณ์การดำเนินการวิ่งเต้นในสถานที่ราชการ ศาล เป็นต้น ตลอดจนการโน้มน้าวกลุ่มผลประโยชน์ ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร เกี่ยวกับประเด็นปัญหาและสาระสำคัญต่าง ๆ เพื่อที่จะกระตุ้นให้เกิดการอภิปรายประเด็นสาธารณะต่าง ๆ จนทำให้เกิดการตัดสินใจในข้อมูลของผู้มีอำนาจวินิจฉัยทางการเมือง โดยใช้ข้อมูลสนับสนุนที่น่าเชื่อถือ ตลอดจนผู้สนับสนุนหรือทำการคัดค้านในประเด็นดังกล่าวเกี่ยวกับประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมหรือกระบวนการออกกฎหมายต่าง ๆ ซึ่งในการดำเนินการเหล่านี้กลุ่มผู้ทำการวิ่งเต้นได้มีการพัฒนาการทางกลยุทธ์ การกดดันวิ่งเต้นหรือการใช้อิทธิพลในรูปแบบต่าง ๆ นอกจากนี้ยังจะเห็นได้ว่าประเภทของความสนใจของกลุ่มคนดังกล่าว ตลอดจนการใช้เทคนิคต่าง ๆ ของบุคคลเหล่านี้จะขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์หรือความต้องการเป็นหลัก สำหรับประเด็นอีกประการหนึ่งที่ถือเป็นปัจจัยในการสร้างบรรลู่วัตถุประสงค์ดังกล่าวจากอดีตจนถึงปัจจุบันได้สะท้อนให้เห็นว่าการใช้คอมพิวเตอร์ตลอดจนให้คุณค่ากับเทคโนโลยีสื่อสารสนเทศถือเป็นเครื่องมืออันทรงพลังที่เป็นประโยชน์ ต่อการวิ่งเต้น กดดันของกลุ่มบุคคลดังกล่าวเนื่องจากมีราคาถูกเมื่อเทียบกับประสิทธิภาพและผลลัพธ์อันทรงพลังที่ดีที่สุด (Edward, O. L. & David, K., 1987)

ประการหนึ่งการที่สมาชิกได้มีส่วนร่วมในทัศนะมีเป้าหมายและกิจการตามโครงการของกลุ่มในอันที่จะมีอิทธิพลเหนือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือรัฐบาลและมีอิทธิพลต่อ

นโยบายของรัฐบาลกลุ่มผลักดันหรือกลุ่มอิทธิพลนี้มิได้มีเป้าหมายเหมือนกันกับพรรคการเมือง ภายใต้ฐานคิดที่ว่าพรรคการเมืองต้องการชัยชนะเพื่อจัดตั้งรัฐบาลปกครองประเทศแต่กลุ่มผลักดันนั้นมีเป้าหมายใหญ่คือ ผลประโยชน์ในการเป็นเจ้าของหรือมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐบาลที่จะมีผลโดยตรงหรือโดยอ้อมต่อสมาชิกของกลุ่มตนนอกจากนี้ความแตกต่างระหว่างกลุ่มผลักดันจะอยู่ที่ขนาดที่ใหญ่หรือเล็ก ความมั่งคั่งในทางการเงินอำนาจต่อรองเป้าหมายแต่วิธีการดำเนินงานนั้นเกือบจะเหมือนหรือคล้ายกัน คือ วิธีการที่จะมีอิทธิพลเหนือมติมหาชน (Public Opinion) ประกอบกับกลุ่มผลักดันยังมีเป้าหมายที่จะมีอิทธิพลเหนือการตัดสินใจของฝ่ายนิติบัญญัติฝ่ายบริหารและฝ่ายตุลาการ ตัวอย่างของกลุ่มผลักดันเหล่านี้คือ ลobbies) องค์การทางด้านธุรกิจต่าง ๆ องค์การเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนองค์การทางเกษตรกรรมสหภาพแรงงานทั่ว ๆ ไปองค์การทางศีลธรรมองค์การทางศาสนา เป็นต้น

1.3 กลุ่มอุดมการณ์ (Ideological Groups) เป็นกลุ่มที่เกิดขึ้นมาหรือมีวิธีการดำเนินการที่เป็นโดยเสรี และด้วยใจสมัคร (Voluntary associations) และจะต้องเป็นองค์การหรือสมาคมที่ไม่ได้ถือกำเนิดขึ้นมาและดำรงอยู่ได้ด้วยการอุปถัมภ์ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยทางอ้อมจากรัฐหรือจากรัฐบาล โดยคำว่าอุดมการณ์ (Ideology) หมายถึง ภาวะอันสมบูรณ์อุดมการณ์มักเน้นในเรื่องความเชื่อศรัทธาโดยไม่ใช้หลักเหตุผลประกอบ ซึ่งลักษณะของกลุ่มผลประโยชน์ทางอุดมการณ์คือ กลุ่มนี้มีเป้าหมายที่จะส่งเสริมสนับสนุน อุดมการณ์ส่งเสริมความคิด เป้าหมายของกลุ่มไม่ได้มุ่งเฉพาะที่จะรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มเท่านั้นแต่จะรักษาผลประโยชน์ให้แก่คนทุกคน คนทุกชั้น คนทุกเพศและคนทุกวัย (Edward, O. L. & David, K., 1987)

จากงานเขียน Politics and Market : The World's Political Economic System ของ Charles E. Lindblom โดยประเด็นที่น่าสนใจที่กล่าวถึงการที่ตำแหน่งหรือชนชั้นที่ได้รับสิทธิพิเศษหรือข้อยกเว้นของกลุ่มทุนนิยมทางเศรษฐกิจนอกจากนี้ในประเด็นมุมมองเกี่ยวกับประเด็นของแนวความคิดของเรื่องวัฏจักร หรือการตั้งใจในการควบคุม (Control Volitions) กระทั่งในกระบวนการประชาธิปไตยเอง การมุ่งประเด็นของกลุ่มกดดัน จากชนชั้นสูงของสังคมตลอดจนการจำกัดความปรารถนาของกลุ่มคนเหล่านั้นอย่างไรก็ตามทุก ๆ ตัวเลือกจากสิ่งที่เป็นจริงตลอดจนในการแข่งขันมักจะมีข้อจำกัดเสมอ ตลอดจนถูกตีกรอบให้แคบลงเรื่อย ๆ อย่างต่อเนื่องในทุกการพัฒนาการทางด้านทางเลือกตลอดจนการอธิบายหรือการโต้เถียงกันกันค่อนข้างรุนแรงและได้มีการพิจารณาผลกระทบกับสิ่งที่เกิดขึ้นที่ก่อให้เกิดปรากฏการณ์ความถดถอยในการต่อสู้ (Charles, E. L., 1917) ในงานเขียนดังกล่าวยังได้มีการยกเอากรณีบริบททางการเมืองในอเมริกาไปประกอบในการอธิบายซึ่งได้ถูกรวบง่าอย่างสมบูรณ์อย่างเห็นได้ชัดจากสองชั่วอำนาจพรรคการเมืองขนาดใหญ่อันทรงอิทธิพลเป็นอย่างยิ่งซึ่งมีความสำคัญที่เกี่ยวโยงกันอย่างสลับซับซ้อนซึ่งประเด็นดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องกับการใช้

สื่ออย่างเข้มข้นในสหรัฐอเมริกาตลอดจนการเข้าผูกขาดและมีอำนาจที่สามารถควบคุมได้อย่างเบ็ดเสร็จอย่างมีประสิทธิภาพตลอดจนสามารถล้อมกลาและหาเสียงทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติเป็นต้นจะเห็นได้ว่างานเขียนดังกล่าวเป็นแม่แบบในการอธิบายหรือวิเคราะห์ประเด็นความสัมพันธ์ เกี่ยวกับประชาธิปไตยแบบทุนนิยมและการศึกษาแนวพหุนิยม (Pluralistic) ตลอดจนในแง่ของเศรษฐศาสตร์การเมือง

นอกจากนี้ประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับระบบการตลาดที่ได้มีการสร้างคำถามชวนคิดเกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ว่ามีความเป็นมาอย่างไรตลอดจนการทำงานของระบบกลไกตลาดซึ่งประเด็นที่สำคัญสำหรับการอธิบายในงานเขียนดังกล่าวเกี่ยวกับบริบทการอธิบายการขยายตัวเป็นอย่างมากตลอดจนการตระหนักเกี่ยวกับการเมืองและระบบตลาด ซึ่งถือเป็นประเด็นที่ค่อนข้างสำคัญที่จะส่งผลให้ระบบตลาดและกลไกต่าง ๆ ทำงานได้ดีที่สุดสำหรับการตัดสินใจในการสร้างสรรค์และโอ้อุ้มผลประโยชน์รวมทั้งนวัตกรรมซึ่งถือเป็นสิ่งที่ไม่มีความมีประสิทธิภาพที่จะกำหนดคุณค่าที่ไม่เกี่ยวข้องกันกับคุณค่าทางเศรษฐกิจและการกระจายทางสังคม ตลอดจนความยุติธรรมทางเศรษฐกิจเป็นต้น จากกรณีดังกล่าวเมื่อนำมาวิเคราะห์ถึงบทบาทการมีปฏิสัมพันธ์กับรัฐบาลในการกำหนดนโยบายหรือทิศทางเกี่ยวกับ GMOs ของไทย จากอดีตจนถึงปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าจุดหมายสำคัญของกลุ่มต่าง ๆ นี้คือ การป้องกันผลประโยชน์ของกลุ่ม ซึ่งแบ่งแยกตามสาขาของสังคมผลประโยชน์อาจหมายถึง ผลประโยชน์เฉพาะของกลุ่มหรือผลประโยชน์นอกกลุ่ม คือผลประโยชน์ทั่วไปที่เป็นสาธารณะ รวมถึงจุดหมายสุดท้ายคือ การมีอิทธิพลเหนือนโยบายสาธารณะนอกจากนี้ในประเทศไทยยังมีการจำแนกกลุ่มผลประโยชน์ออกเป็นหลายกลุ่มทั้งที่เป็นกลุ่มผลประโยชน์ในฐานะองค์กรของภาครัฐ และองค์กรที่ไม่ใช่ภาครัฐ อาทิเช่น กลุ่มองค์กรบรรษัทข้ามชาติ กลุ่มองค์กรเอ็นจีโอ ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีกลุ่มอุดมการณ์ เช่น กลุ่มกรีนพีซ กลุ่มสมัชชาคนจน ฯลฯ โดยกลุ่มองค์กรดังกล่าวมานั้นมีการดำเนินกิจกรรมขับเคลื่อนนโยบายของตนตลอดจนการมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในด้านนโยบายสิ่งมีชีวิตตัดต่อทางพันธุกรรมของประเทศไทยทั้งในแง่ของการออกกฎหมายการออกคำสั่ง การอนุญาตนำเข้า-ส่งออก การปลูก ทดลองค้นคว้า เป็นต้น

กรณีศึกษาเรื่อง Policy Net Work and the GM crops Issue. Assessing the Unity of a dialectical Model of Policy Network ในงานเขียนดังกล่าวได้มีการวิเคราะห์การมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างของตัวแสดง โครงสร้าง เครือข่ายตลอดจนเนื้อหาต่าง ๆ และเครือข่ายการแสดงออกทางดำเนินนโยบายเพื่อที่จะทำความเข้าใจตลอดจนการอธิบายถึงสถานะการเปลี่ยนแปลงทางด้านนโยบายที่เกิดขึ้นเพื่อที่จะอธิบายการเปลี่ยนผ่านของเครือข่ายและชี้ให้เห็นถึงจุดอ่อนของตัวทฤษฎี โดยในบทความได้ยกประเด็นความขัดแย้งระหว่างกลุ่มผลประโยชน์ที่ทรงอิทธิพลทางเศรษฐกิจ (Power Economic Interests) และกลุ่มที่กดดันทางด้านสิ่งแวดล้อม (Environment Lobby) ซึ่งมองว่าโดยปกติแล้วกลุ่มผลประโยชน์ทาง

เศรษฐกิจ ที่ค่อนข้างมีอิทธิพลในการกดดันค่อนข้างมากเป็นพิเศษ นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นกรณีศึกษาอาหารหรือพืชจีเอ็มโอและความเห็นแย้งต่างของสาธารณะชน กลุ่มผู้บริโภคที่มีบทบาทในเหตุการณ์ดังกล่าวเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวประเด็นที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือนักวิทยาศาสตร์ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญได้มีการถูกนำเอาบุคคลเหล่านี้มาอ้างอิงหรือได้รับความน่าเชื่อถือเป็นอย่างมาก ตลอดจนเป็นกลุ่มที่ค่อนข้างมีอิทธิพลอันทรงพลังต่อกลุ่มผลประโยชน์กลุ่มต่าง ๆ

กรณีการศึกษาการเปลี่ยนแปลงในแง่ของนโยบายดังกล่าวเกี่ยวกับพืช GMOs ในปัจจุบันค่อนข้างมีความสำคัญเป็นอย่างมากโดยได้มีการนำเอาทฤษฎีนโยบายเครือข่าย (Network Theory) ของ Marsh และ Smith มาใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์เปลี่ยนแปลงแต่อย่างไรก็ตามได้มีการนำเอาประเด็นการถกเถียงเกี่ยวกับจุดข้อบกพร่องของตัวทฤษฎีที่นำมาใช้ในการศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาโดยจากกรณีศึกษาดังกล่าวซึ่งผลสรุปพบว่าทฤษฎีนโยบายเครือข่ายไม่สามารถที่จะอธิบายการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มเครือข่ายได้จะเห็นได้ว่ากลุ่มผลประโยชน์หากพิจารณาตามหลักของความเป็นจริงจากพฤติกรรมแล้วเป็นการรวมตัวของกลุ่มชนที่มีผลประโยชน์ได้ยึดถือเอาแนวทางชี้นำเดียวกันเป็นหลักเมื่อการรวมตัวกันดำเนินไปได้ด้วยดีมีการจัดองค์การที่ดี มีประสิทธิภาพแล้วกลยุทธ์หลักในการเคลื่อนไหวเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายผลประโยชน์หรือความต้องการของตนเองมักใช้การกระทำหมู่ (Collective actions) ด้วยยุทธวิธีการขัดขวางในระบบปกติ (Disruptive tactics) ได้แก่ การระดมมวลชนตลอดจนผู้สนับสนุน (Mass Mobilizations) การสร้างอัตลักษณ์ร่วม (Collective identity) ของผู้คนที่ร่วมขบวนการหรือการสร้างเหตุการณ์ชุมนุมประท้วงเป็นต้นซึ่งกรณีการสร้างอิทธิพลผ่านวิธีดังกล่าว ก็จะสามารถสร้างพลังและเปลี่ยนแปลงกลายเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพล (Influencer) และอำนาจ (Power) เหนือรัฐบาล เหนือผู้บริหารประเทศได้ตลอดจนการนำไปสู่การต่อต้านขัดขวาง หรือการปราบปรามของรัฐหรือฝ่ายต่อต้านขบวนการทางสังคม (Counter Movement) (ประภาส ปันตบแต่ง, 2552)

จากการศึกษาเรื่องการผลักดัน GMOs ในประเทศไทยโดยมีมุมมองที่ประเด็นที่ถกเถียงกันในประเด็นเรื่องด้านของหลักการเกี่ยวกับประชาธิปไตยกับอาหารแนวคิดเรื่อง “อธิปไตยทางอาหาร” (Food Sovereignty) พยายามเชื่อมโยงการเมืองกับระบบอาหารโดยหัวใจสำคัญคือการสร้างประชาธิปไตยในระบบอาหาร (Democratization of food system) ที่ต้องลดการผูกขาดด้านการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารของบริษัทเอกชน การปฏิรูปที่ดิน การสร้างความหลากหลายทางชีวภาพและสิทธิชุมชนในการกำหนดทรัพยากรท้องถิ่น (วิฑูรย์ เลี่ยนจำรูญ, 2560) ซึ่งหลักการทั้งหมดอยู่บนเหตุผลที่ว่า การพัฒนาประชาธิปไตยในระดับประเทศจะช่วยสนับสนุนสิทธิชุมชน เพิ่มการตรวจสอบบรรษัท และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน (วีระ หวังสัจจะโชค, 2560) นอกจากนี้จะเห็นได้ว่าการ

วิเคราะห์จากอดีตจนถึงปัจจุบันเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวผลักดันตลอดจนการต่อต้านนโยบาย GMOs พบว่าไม่ได้เกี่ยวพันเฉพาะเรื่องการเป็นอันตรายต่อร่างกายของมนุษย์หรือธรรมชาติ เพียงอย่างเดียวเนื่องจากประเด็น“วาทกรรมของ GMOs” กับการพัฒนาเพื่อสร้างความมั่นคง ทางด้านอาหาร (เดชรัตน์ สุขกำเนิด, 2560) และการทดลองวิทยาศาสตร์ (วิฑูรย์ เลี่ยนจำรูญ, 2560) ได้มีการอ้างอิงและถกเถียงกันอย่างกว้างขวาง ภายใต้คำจำกัดความของคำว่า “ความมั่นคงทางด้านอาหาร” ซึ่งเป็นประเด็นที่มีการถกเถียงกันทั่วโลกเกี่ยวกับประเด็นและ มุมมองที่ต่างกัน (วีระ หวังสัจจะโชค, 2560)

ประเด็นถกเถียงเรื่องบทบาทหน้าที่ของกลุ่มผลประโยชน์

ตำราทฤษฎีกลุ่มผลประโยชน์หรือกลุ่มผลักดันในวงวิชาการสังคมไทยก็มักจะกล่าวถึง หน้าที่ของกลุ่มเอาไว้ซึ่งอาจจะจัดหมวดหมู่หน้าที่และบทบาทออกเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้ ตำราทฤษฎีกลุ่มผลประโยชน์หรือกลุ่มผลักดันในวงวิชาการสังคมไทยก็มักจะกล่าวถึงหน้าที่ ของกลุ่มเอาไว้ซึ่งอาจจะจัดหมวดหมู่หน้าที่และบทบาทออกเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. หน้าที่ในด้านความเป็นตัวแทน (representation) กล่าวคือ การสร้างพื้นที่การมี ส่วนร่วมทางการเมืองและเชื่อมต่อระหว่างประชาชนกับระบบการเมือง เนื่องจากการเลือกตั้ง มักจะมีวาระนาน ๆ ครั้งทำให้การต่อรองหรือการผลักดันผลประโยชน์ของผู้คนในสังคมผ่าน ระบบการเลือกผู้แทนหรือตัวแทนจึงมีความจำกัด (มนตรี เจนวิทย์การ, 2558) กล่าวถึงหน้าที่ ของกลุ่มผลประโยชน์ในระบบการเมืองในแง่นี้เอาไว้ว่า กลุ่มผลประโยชน์ทำหน้าที่ในการสร้าง สมดุลในการเรียกร้องของกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมการเมืองทำให้การตัดสินใจการเมืองมีฐานอยู่บน การพิจารณาผลประโยชน์ความต้องการของผู้คนและทำหน้าที่เป็นกลไกที่ช่วยให้ประชาชน สามารถแสดงออกซึ่งผลประโยชน์และความต้องการของกลุ่มตนทำให้ผลประโยชน์ของทุกฝ่าย ได้รับการพิจารณาเกิดการต่อรองเจรจา

2. หน้าที่ด้านการขยายช่องทางมีส่วนร่วมทางการเมือง (political participation channel) ในสภาวะการเมืองปัจจุบันผู้คนในสังคมเข้าไปสังกัดกลุ่มทางสังคมการเมืองจำนวน มากยิ่งขึ้นนักทฤษฎีกลุ่มผลประโยชน์มองเห็นถึงปรากฏการณ์ความขัดแย้งใหม่ ๆ เช่น ปัญหา สิ่งแวดล้อมการทำแท้งอัตลักษณ์ของผู้คน ฯลฯ ซึ่งการเมืองเช่นนี้ผู้คนไม่ได้อาศัยช่องทาง การเมืองในระบบปกติเช่น ลงคะแนนเลือกตั้งการอาศัยกลไกพรรคการเมือง ฯลฯ แต่อาศัยการ ระดมผู้คนผ่านการรณรงค์เพื่อแสวงหาการสนับสนุนจากสาธารณชนผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การร่วมลงชื่อการเดินขบวนหรือรูปแบบอื่น ๆ

3. หน้าที่ในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ (education) กลุ่มผลประโยชน์และกลุ่ม ผลักดันช่วยทำให้ผู้คนในสังคมได้รับรู้และเข้ามามีส่วนถกเถียงประเด็นสาธารณะที่สำคัญ ๆ ช่วย

ทำหน้าที่ในการให้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองและสร้างจิตสำนึกทางการเมืองให้แก่ผู้คนในสังคม

4. หน้าที่ในกระบวนการนโยบายสาธารณะ (policy process) ซึ่งก็คือบทบาทในกระบวนการกำหนดนโยบายการนำนโยบายไปปฏิบัติรวมทั้งในการประเมินนโยบายด้วย (ข้อสังเกตประการหนึ่งคือเรามักจะสนใจพิจารณาบทบาทของกลุ่มในกระบวนการกำหนดนโยบายเท่านั้น ไม่มีการกล่าวถึงหรือศึกษาบทบาทในวงจรชีวิตนโยบายในมิติการนำนโยบายไปปฏิบัติและการประเมินนโยบาย ซึ่งจะกล่าวถึงอีกครั้งในส่วนสถานภาพการศึกษาวิจัย) กลุ่มผลักดันทำหน้าที่ในการเชื่อมต่อกับพรรคการเมืองและรัฐบาลในการป้อนข้อมูลต่อการตัดสินใจของรัฐบาลและผู้มีอำนาจในการตัดสินใจทางการเมืองและต่อกระบวนการนโยบายสาธารณะขั้นตอนอื่น ๆ

แต่อย่างไรก็ดีมีข้อสังเกตคือ งานเขียนหรือตำราของกลุ่มผลประโยชน์ที่ปรากฏอยู่ในวงวิชาการของไทยมักให้ความสนใจเฉพาะบทบาทหน้าที่ในด้านบวกและเหมาะสมโดยอัตโนมัติว่าการมีกลุ่มพลังทางสังคมการเมืองที่หลากหลายและเข้ามามีบทบาทในระบบการเมืองเป็นสิ่งที่ดีงามต่อการสร้างและจรรโลงประชาธิปไตยในตัวเองแต่ผู้เขียนตั้งข้อสังเกตว่ากลุ่มฯ ก็มีบทบาทหน้าที่ในด้านลบต่อระบบการเมืองด้วยปฏิบัติการของกลุ่มผลักดันบางครั้งใช้วิธีการที่ไม่มีความชอบธรรมเพิ่มความไม่เท่าเทียมกันทางการเมืองก็ได้ตั้งข้อสังเกตบางประการที่มีต่อไปนี้

1. กลุ่มมักใช้วิธีการสร้างอิทธิพลแบบหลังฉากอยู่ในห้องลับ ๆ ไม่โปร่งใสตรวจสอบยากไม่ที่เป็นที่รับรู้ของผู้คนโดยทั่วไปไม่มีใครรู้ว่าใครพูดกับใครด้วยเรื่องอะไร ซึ่งอาจเป็นอำนาจที่ขาดความรับผิดชอบและการส่งเสริมให้เกิดคณาธิปไตยและการตัดสินใจแบบเผด็จการเสียงส่วนน้อยที่ผูกขาดโดยบางกลุ่มคนเพราะโดยธรรมชาติแล้วกลุ่มผลประโยชน์เป็นตัวแทนของคนส่วนน้อยมากกว่าคนส่วนใหญ่

2. แม้ว่ากลุ่มผลประโยชน์จะสร้างหลักประกันไม่ให้เกิดเผด็จการอำนาจนิยมแต่อีกด้านหนึ่งก็สร้างปัญหาในทางตรงกันข้ามเพราะกลุ่มมักสนใจแต่ผลประโยชน์เฉพาะกลุ่มที่ไม่ครอบคลุมผลประโยชน์ของคนในวงกว้างของสังคม ในสังคมที่กลุ่มผลักดันบางกลุ่มผูกขาดก็จะเป็นการยากที่จะทำให้รัฐบาลที่มาจากกาเลือกตั้งตอบสนองต่อความต้องการของคนส่วนใหญ่

3. กลุ่มผลักดันแบบวงนอกที่ใช้วิธีการแบบกระทำการโดยตรงก็มักจะมีลักษณะที่ไม่ยอมรับต่อกฎหมายกติกาหรือสถาบันที่ลงหลักปักฐานซึ่งเป็นปฏิบัติการที่ล่อแหลมต่อการละเมิดกระบวนการของประชาธิปไตย

4. การเมืองแบบกลุ่มอาจเกิดคำถามต่อความชอบธรรมของผู้นำกลุ่มนักล็อบบี้และความเป็นตัวแทนเนื่องจากไม่ได้ผ่านกระบวนการที่เป็นทางการ หรือแม้ได้มาจากการเลือกตั้งก็มาจากการลงคะแนนเสียงของคนไม่มากนักกลายเป็นว่ามีคนจำนวนไม่มากที่ทำงาน

อยู่ในการเมืองแบบวงในที่เรียกว่า “ประชาธิปไตยแบบวงใน” หรือประชาธิปไตยของคนวงใน

5. การเมืองแบบกลุ่มอาจจะยิ่งสร้างความไม่เท่าเทียมกันของคนในสังคมกลุ่มผลักดันมักจะเป็นกลุ่มอภิสิทธิ์ชนที่มีทรัพยากรมากมีความเชี่ยวชาญและมีความสัมพันธ์ที่แนบแน่นกับรัฐบาลหรือพรรคการเมืองไม่ได้มีลักษณะเป็นตัวแทนของคนส่วนใหญ่หรือเป็นเพียงตัวแทนปากเสียงของคนส่วนน้อยเท่านั้น

กรณีตัวอย่างที่เกิดขึ้นกับปรากฏการณ์กลุ่มพลังทางสังคมการเมืองในปัจจุบัน โดยเฉพาะการรวมกลุ่มที่เรียกกันว่า “ประชาสังคม” หรือ “ภาคประชาชน” ซึ่งการปรากฏตัวขึ้นของการรวมกลุ่มในสังคมไทยนับแต่ราวปลายทศวรรษ 2520 เป็นต้นมา ทำให้เกิดกรอบการวิเคราะห์หรือการให้ความหมายของการเมืองภาคประชาชนและบทบาทของประชาสังคมว่าเข้ามาทำหน้าที่ในการสร้างและจรรโลงประชาธิปไตยประชาสังคมและการเมืองภาคประชาชนได้กลายเป็นทั้งเป้าหมายและกระบวนการสร้างและจรรโลงประชาธิปไตยของไทย แต่อย่างไรก็ดี ในระยะตั้งแต่เกิดความขัดแย้งทางการเมืองของสี่เสื้อ การก่อตัวขึ้นของพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยและคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (กปปส.) ทำให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าเราไม่สามารถเหมารวมได้อีกต่อไปว่าการรวมกลุ่มหรือการเกิดกลุ่มพลังทางสังคมการเมืองเป็นจุดหมายและกระบวนการสร้างประชาธิปไตยแบบอัตโนมัติการรวมกลุ่มการขับเคลื่อนด้วยการชุมนุมประท้วงไม่ได้นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์สำหรับการสร้างและจรรโลงประชาธิปไตยได้เสมอไปนั่นหมายความว่ามีความจำเป็นที่การวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ในมิติด้านการสร้างประชาธิปไตยของกลุ่มผลประโยชน์หรือกลุ่มผลักดันจำเป็นต้องมองเห็นถึงกลุ่มที่มีลักษณะของการรักษาสถานภาพเดิมมีลักษณะการเมืองแบบอนุรักษ์นิยมหรือบางครั้งกลุ่มเหล่านี้ก็เชื่อมโยงกับการรัฐประหารยึดอำนาจที่มุ่งการเปลี่ยนแปลงในเชิงโครงสร้างที่มีลักษณะของทำลายระบอบประชาธิปไตยมากกว่าการสร้างและจรรโลงประชาธิปไตย ซึ่งงานศึกษาหน้าที่และบทบาทของกลุ่มในมิติเช่นนี้อาจกล่าวได้ว่ายังไม่มีเลยสำหรับการศึกษากลุ่มพลังทางสังคมและการเมืองในสังคมไทยช่วงปัจจุบัน

กรอบวิเคราะห์การเมืองแบบกลุ่มผลประโยชน์ VS กรอบวิเคราะห์แบบขบวนการทางสังคม

ความหมายของกลุ่มผลประโยชน์ มีนักวิชาการได้ให้นิยามไว้อย่างหลากหลายซึ่งจะไม่นำมากล่าวถึงในที่นี้ โดยสรุปอาจจะกล่าวได้ว่า กลุ่มผลประโยชน์คือการรวมตัวของปัจเจกบุคคลเพื่อเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่มแต่ละคนมีพื้นฐานร่วมกันเช่นพื้นฐานอาชีพฯลฯ มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการดำเนินการเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกพวกพ้องในงานเขียนเหล่านี้มักจะแยกความหมายกลุ่มผลักดัน (Pressure Groups) ออกจากกลุ่มผลประโยชน์

โดยชี้ให้เห็นว่ากลุ่มผลักดันมุ่งที่จะมีอิทธิพลเหนือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือรัฐบาลและมีอิทธิพลต่อนโยบายของรัฐบาลและกลุ่มผลักดันหรือกลุ่มอิทธิพลนี้มีได้มีเป้าหมายเหมือนกันกับพรรคการเมืองที่ว่าพรรคการเมืองต้องการชัยชนะเพื่อจัดตั้งรัฐบาลปกครองประเทศ

กลุ่มผลักดันกับกลุ่มผลประโยชน์จึงเป็นเรื่องเดียวกันกล่าวคือเราเรียกกลุ่มผลักดันเมื่อกลุ่มผลประโยชน์มีกิจกรรมที่ดำเนินการสร้างอิทธิพลหรือเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับนโยบายของรัฐหรือระบบการเมืองส่วนใดส่วนหนึ่งเพื่อบรรลุเป้าประสงค์ของกลุ่มการแบ่งออกเป็นกลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มผลักดันก็เพื่อให้เห็นบทบาทของกลุ่มในสังคมการเมืองแต่อย่างไรก็ดีในงานเขียนหลายชิ้นไม่ได้แยกออกเป็น 2 ประเภทดังกล่าวกล่าวคือได้ใช้คำเดียวเรียกเช่นงานของ Nownes เรื่องกลุ่มผลประโยชน์ในการเมืองอเมริกัน ไม่ได้กล่าวถึงกลุ่มผลักดัน (Pressure Groups) เลยและยังได้แยกระหว่างกลุ่มทั่วไปกับกลุ่มผลประโยชน์ว่า กลุ่มทั่วไปไม่ได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการเมือง ส่วนงานของ Wyn Grant เรื่อง “กลุ่มผลักดันการเมืองและประชาธิปไตยในอังกฤษ” ก็ใช้คำ “กลุ่มผลักดัน” (Pressure Group) โดยไม่ได้กล่าวถึงหรือใช้คำว่า “กลุ่มผลประโยชน์” เลย ผู้เขียนเห็นว่า อาจจะเป็นเพราะในการเมืองปัจจุบันคงเป็นไปได้ยากที่กลุ่มผลประโยชน์จะไม่เข้ามามีปฏิสัมพันธ์กับระบบการเมืองในลักษณะใดลักษณะหนึ่งจึงทำให้การแยกพิจารณาทั้งสองประเภทจึงเป็นไปได้ยากและไม่สู้จะมีประโยชน์ในการทำความเข้าใจการเมืองแบบกลุ่มมากนักส่วนการพิจารณาความแตกต่างของกลุ่มผลประโยชน์หรือกลุ่มผลักดันกับขบวนการทางสังคมนั้นมิติหนึ่งเสนอให้มองว่ากระทำการร่วมหมู่ทั้งสองแบบนี้มีความแตกต่างในด้านลักษณะหน้าตาแตกต่างกันอย่างไร (จุดหมายโครงสร้างองค์การยุทธวิธีการเคลื่อนไหวหรือการสร้างพลัง/อิทธิพล ฯลฯ) ดูตารางเปรียบเทียบ กล่าวคือ ขบวนการทางสังคมนั้นหมายถึงการรวมตัวกันของประชาชนเพื่อกระทำการร่วมหมู่โดยมีจุดหมายที่จะเปลี่ยนความสัมพันธ์ทางอำนาจในสังคม ระบบคุณค่า ความเชื่อหรือมุ่งเปลี่ยนในเชิงโครงสร้างในขณะที่การเมืองแบบกลุ่มผลักดันมีจุดหมายอยู่ที่การต่อรองเรียกร้องเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์เฉพาะของกลุ่มหรือการผลักดันในระดับนโยบายสาธารณะซึ่งมีลักษณะเฉพาะและแคบระดับกลุ่มแต่ขบวนการทางสังคมนั้นมีระดับการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างหรือวงขอบระดับสังคมส่วนในด้านยุทธวิธีการเคลื่อนไหวผลักดันเพื่อการเปลี่ยนแปลงนั้นขบวนการทางสังคมเป็นการสร้างพลังโดยไม่ผ่านระบบการเมืองปกติหรือไม่ก็ได้อาศัยช่องทางการลอบบีมีพื้นที่อยู่ “ภายนอก” ระบบการเมืองปกติและลักษณะด้านองค์กร ขบวนการทางสังคมมักมีโครงสร้างแบบเครือข่ายหลวม ๆ มากกว่าเป็นองค์กรแบบทางการที่มีลำดับชั้น อย่างไรก็ตามการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างลักษณะของกลุ่มแบบกลุ่มผลประโยชน์กับขบวนการทางสังคมดังที่พิจารณามานี้แน่นอนจะทำให้เราเข้าใจมากยิ่งขึ้นหากเราพิจารณาในมิติของการบิในการวิเคราะห์การเมืองแบบกลุ่มการมองความแตกต่างในฐานะกรอบการวิเคราะห์จะช่วยให้เกิดการตั้งคำถามว่า กรอบการวิเคราะห์กลุ่มผลประโยชน์และ

กลุ่มผลักดันมีปัญหาอย่างไรมีความไม่เพียงพออย่างไรเหตุใดจึงเกิดกรอบการวิเคราะห์แบบ ขบวนการทางสังคมขึ้นมาซึ่งผู้เขียนเห็นว่าการศึกษาที่ผ่าน ๆ มาเรามักให้ความสนใจที่มุ่งไปยัง การพิจารณาความแตกต่างในมิติของลักษณะกลุ่มเช่นการตั้งคำถามว่าขบวนการทางสังคมเก่า แตกต่างไปจากขบวนการทางสังคมใหม่อย่างไรอะไรใหม่ในขบวนการทางสังคมใหม่ซึ่งทำให้ การศึกษาวิจัยก็มุ่งไปในทิศทางเช่นนี้กล่าวคือทำให้การศึกษาเป็นเพียงการพรรณนาหรือ บรรยายลักษณะของการรวมกลุ่มก่อนเท่านั้นหรืออย่างมาก็เปรียบเทียบให้เห็นหน้าที่ที่ แตกต่างกันไป

หากเรามองในฐานะกรอบการวิเคราะห์จะนำมาสู่การสร้างองค์ความรู้อีกแบบหนึ่งซึ่ง ผู้เขียนเห็นว่าน่าจะนำไปสู่ประเด็นการวิจัยใหม่ ๆ และหาคำตอบในลักษณะของการสร้าง ทฤษฎีได้มากยิ่งขึ้นเช่นการตั้งคำถามว่าเหตุใดจึงเกิดกลุ่มทางสังคมการเมืองมีเงื่อนไขปัจจัย อย่างไร ฯลฯ การตอบคำถามดังกล่าวนี้กรอบการวิเคราะห์การเมืองแบบกลุ่มผลประโยชน์ให้ คำตอบที่จำกัดมาก เพราะอธิบายการเกิดกลุ่มแบบอัตโนมัติกล่าวคือ มองว่าหากผู้คน มีผลประโยชน์ มีความต้องการเดียวกันก็จะมารวมตัวกันเองเพื่อสร้างอิทธิพลต่อรองให้ได้มาซึ่ง ผลประโยชน์ มองในแง่นี้กรอบการวิเคราะห์ขบวนการทางสังคมพยายามตั้งคำถามเกี่ยวกับ ประเด็น“ผู้รับประโยชน์โดยไม่ลงแรง” ทฤษฎีการระดมทรัพยากรจึงเป็นการอุดหนุนโหวในการ อธิบายนี้นี้ Mc Carthy & Zald ได้สะท้อนให้เห็นชัดว่าทฤษฎีดังกล่าวนี้เป็นทฤษฎี บางส่วน (ของทั้งหมด) ทฤษฎีขบวนการทางสังคมจึงพยายามที่จะอุดช่องการอธิบายในลักษณะ ของการสร้างทฤษฎีจากประสบการณ์ของผู้เขียนจึงอยากตั้งข้อสังเกตว่าเราละเลยที่จะมองมิติ ของทฤษฎีในแง่ที่เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์เพื่อช่วยกันตอบคำถามเกี่ยวกับปรากฏการณ์ ทางสังคมการเมืองผ่านการเมืองเรื่องกลุ่ม

สรุป

จากกรณีการวิเคราะห์อดีตจนถึงปัจจุบันที่มีการถกเถียงถึงประเด็นของสิ่งมีชีวิตตัดต่อ ทางพันธุกรรม ได้สะท้อนให้เห็นถึงประเด็นการที่ GMOs ที่มีประเด็นการเคลื่อนไหวเครือข่าย ภาครัฐประชาสังคมที่ออกมามีอิทธิพลในการตัดสินใจของรัฐบาลไทยทั้งเอกชนและภาคประชา สังคมซึ่งยืดเยื้อมาอย่างยาวนาน 20 ปีพบว่ามีการชะงัก ประกอบกับการที่ทุกฝ่ายในสังคมไทย เกี่ยวกับเข้าใจเรื่องความปลอดภัยเชิงชีววิทยายังคงมีการถกเถียงกันเรื่อย ๆ กระทั่งในอนาคต เพื่อหาคำตอบเนื่องจากเกิดคำถามว่าบุคคลใดบ้างที่ได้ประโยชน์ บุคคลใดบ้างที่เสียประโยชน์ ตลอดจนตัวแทนอย่าง NGO หรือ หน่วยงานองค์กรของภาครัฐ ดังจะเห็นได้จากร่าง พระราชบัญญัติฯ มีกระทรวงวิทยาศาสตร์และกรมวิชาการเกษตรเป็นหลักในการผลักดัน ประเด็นการถกเถียงกันดังกล่าวย่อมสะท้อนให้เห็นถึงประเด็นความเข้าใจและการรับรู้ของข้อดี ที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนข้อเสียที่เป็นโทษในมุมมองที่แตกต่างกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งการมี

มุมมองบนพื้นฐานที่ว่า “พืชติดต่อทางพันธุกรรมสามารถสร้างความมั่นคงทางด้านอาหารได้” ตลอดจนประเด็นของวาทกรรมที่แตกต่างกันอย่างชัดเจนแบบสองขั้วเพื่อทำลายความน่าเชื่อถือของอีกฝ่าย ซึ่งถือเป็นหลุมพรางทางด้านความคิดแนวเกี่ยวกับเทคโนโลยีจีเอ็มโอ ที่มีผลต่อการรองรับการพัฒนาวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ ตลอดจนการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีให้ทันสมัยเท่าเทียมอารยประเทศนอกจากนี้ตลอดจนชุดความคิดการทำเกษตรกรรมยั่งยืน และพันธุ์พื้นเมืองมีความล้าหลังไม่สามารถแก้ไขปัญหามันคงทางด้านอาหาร ดังนั้น การนำวิทยาศาสตร์ดังกล่าวมาใช้จึงเป็นทางเลือกที่ดีที่สุด อย่างไรก็ตามในทรรศนะของกลุ่มภาคประชาสังคมที่มีการเคลื่อนไหว และมีการสร้างเครือข่ายตลอดจนอุดมการณ์ร่วมกันบนพื้นฐานที่ว่าประชาชนต้องมีอำนาจในการจัดการทรัพยากรและต้องมองด้านความหลากหลายทางด้านชีวภาพ ตลอดจนการมีอำนาจในการจัดการอาหารทุกระบบ เช่น เมล็ดพันธุ์ แบบแผนการผลิตที่ยั่งยืน ระบบการจัดสรรทรัพยากร การกระจายอำนาจอย่างภาพรวม โดยระบบอาหารประกอบด้วย พันธุกรรม น้ำ ที่ดินระบบการกระจายอาหาร การกระจายตลาด การกำหนดนโยบายผู้บริโภค (การโฆษณา) วิธีการบริโภค นโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้องเรื่องอาหาร อาทิเช่น การจำหน่ายข้าวการคอรัปชั่น การได้เสียประโยชน์ เป็นต้นซึ่งประเด็นที่กล่าวมาข้างต้นถือเป็นการสร้างแรงจูงใจและการรวมกลุ่มของกลุ่มคนต่าง ๆ ในการออกมาเคลื่อนไหวภาคประชาสังคมได้เป็นอย่างดี

บรรณานุกรม

- เดชรัตน์ สุขกำเนิด. (16 มกราคม 2560). อำนาจและผลประโยชน์ทางการเมือง. (จิรภัทร นิรินทร์, ผู้สัมภาษณ์)
- จิรัช (บรรพต) วีระชัย. (2542). รัฐศาสตร์ทั่วไป. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ประภาส ปิ่นตบแต่ง. (2552). กรอบการวิเคราะห์การเมืองแบบทฤษฎีขบวนการทางสังคม. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิไฮน์ริค เบิลล์ สำนักงานภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้.
- มติชนออนไลน์. (2558). จับเข้าคุยนักรัฐศาสตร์ บทเรียนการเมืองว่าด้วยเรื่องจีเอ็มโอและอธิปไตยทางอาหาร. เรียกใช้เมื่อ 23 ธันวาคม 2558 จาก <http://www.matichon.co.th/news>
- มนตรี เจริญวิทยาการ. (2558). บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ที่มีต่อรัฐบาลระบบราชการประชาชนและการพัฒนาประเทศ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิฑูรย์ เลี่ยนจำรูญ. (16 มกราคม 2560). อำนาจและผลประโยชน์ทางการเมือง. (จิรภัทร นิรินทร์, ผู้สัมภาษณ์)
- วีระ หวังสัจจะโชค. (16 มกราคม 2560). อำนาจและผลประโยชน์ทางการเมือง. (จิรภัทร นิรินทร์, ผู้สัมภาษณ์)

ศิรินภัตรา สถาพรวงศ์. (2552) . นโยบายสิ่งมีชีวิตต่อต่อพันธุกรรม. ใน วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Charles, E. L. (1917) . The World's Political Economic System. New York: Library of Congress.

Edward, O. L. & David, K. (1987) . Organizational state, Social choice innational policy domains. Wisconsin: University of Wisconsin Press.

Olson, M. Jr. (1965) . The Logic of Collective Action, Public goods and the Theory of Groups. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press.